

POSTANOWIENIE

Dnia 15 stycznia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Tomczyński (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Zubert

SSN Adam Roch

Protokolant Katarzyna Wojnicka

przy udziale Rzecznika Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych
Jarosława Sobutki,

w sprawie **F. W.**

po rozpoznaniu w Izbie Dyscyplinarnej na rozprawie

w dniu 15 stycznia 2019 r.,

kasacji, wniesionej przez obrońcę obwinionego

od orzeczenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych

z dnia 8 maja 2018 r., sygn. akt WO [...] zmieniającego orzeczenie Okręgowego

Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w [...] z dnia 14 grudnia

2017 r., sygn. akt D [...]

postanowił:

I. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;

**II. kosztami postępowania kasacyjnego w kwocie 20
(dwudziestu) zł obciążyć obwinionego.**

UZASADNIENIE

1) Opis orzeczeń Sądu I i II instancji

Orzeczeniem z dnia 14 grudnia 2017 r., sygn. D [...] Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w [...] uznał obwinionego radcę prawnego F. W. za winnego tego, że:

- 1) działając w dniach 14 i 15 września 2009 r. w R., naruszając przepisy art. 287 § 3 w związku z art. 286 § 1 pkt 4 Ordynacji podatkowej, nie okazał upoważnionym do przeprowadzenia kontroli podatkowej pracownikom Urzędu Skarbowego w R. podatkowej księgi przychodów i rozchodów za grudzień 2004 r., czym utrudnił przeprowadzenie kontroli podatkowej tj. popełnił przestępstwo skarbowe z art. 83 § 3 kks za co prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w R. sygn. akt II K [...] skazany został na karę grzywny w ilości 30 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawkiiennej na kwotę 50 złotych, a sąd orzekł w punkcie trzecim karę łączną 30 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawkiiennej na kwotę 50 złotych tj. o czyn z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 11 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i na podstawie art. 65 ust. 1 pkt 4 ustawy o radcach prawnych wymierzył mu karę 10 miesięcy zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego i na podstawie art. 65 ust. 2b ustawy o radcach prawnych orzekł zakaz wykonywania patronatu na czas 3 lat;
- 2) w okresie od 1 lutego 2010 r. do 31 grudnia 2010 r. w R. nie przechowywał wbrew obowiązкови wynikającemu z art. 86 § 1 Ordynacji podatkowej, podatkowej księgi przychodów i rozchodów za 2004 r. i związanych z jej prowadzeniem dokumentów z uwagi na ich zniszczenie w styczniu 2010 r., tj. popełnił przestępstwo skarbowe z art. 60 § 2 kks za co prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w R. sygn. akt II K [...] został skazany na karę grzywny w ilości 20 stawek dziennych orzekając karę łączną grzywny w ilości 30 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawkiiennej

na kwotę 50 złotych, a sąd orzekł w punkcie trzecim wyroku karę łączną 30 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 50 złotych tj. o czyn z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 11 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i na podstawie art. 65 ust. 1 pkt 4 ustawy o radcach prawnych wymierzył mu karę 6 miesięcy zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego i na podstawie art. 65 ust. 2b ustawy o radcach prawnych orzekł zakaz wykonywania patronatu na czas 3 lat.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych połączył jednostkowe kary za oba wskazane przewinienia dyscyplinarne i orzekł karę łączną zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego na czas 8 miesięcy oraz karę łączną dodatkową zakazu wykonywania patronatu na czas 3 lat.

Od tego orzeczenia obwiniony wniósł w dniu 23 lutego 2018 r. odwołanie, w którym zaskarżył orzeczenie w całości zarzucając mu:

- 2) rażące naruszenie art. 6 w związku z art. 117 § 2 i 2a kpk poprzez rozpoznanie sprawy pod jego nieobecność mimo usprawiedliwienia przyczyny nieobecności, a tym samym pozbawienie go możliwości obrony;
- 3) obrazę przepisu art. 44 § 1 kks w związku z art. 70 ust. 2 i 3 ustawy o radcach prawnych w brzmieniu sprzed 25 grudnia 2014 r. poprzez uznanie, że karalność zarzucanych mu czynów nie uległa przedawnieniu.

Wskazując na powyższe zarzuty, obwiniony wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia i umorzenie postępowania na podstawie art. 70 ust. 2 i 3a ustawy o radcach prawnych w brzmieniu sprzed 25 grudnia 2014 r. w związku z art. 44 § 1 ust. 1 w związku z § 3 kks.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie orzeczeniem z dnia 8 maja 2018 r., sygn. akt WO [...] zmienił zaskarżone orzeczenie w ten sposób, że:

- 1) za czyn z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 11 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, tj. popełnienie przestępstwa skarbowego z art. 83 § 3 kks wymierzył obwinionemu karę pieniężną w wysokości 2300 zł oraz karę dodatkową w postaci zakazu wykonywania patronatu na okres 3 lat;
- 2) za czyn z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 11 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, tj. popełnienie przestępstwa skarbowego z art. 60 § 2 kks wymierzył obwinionemu karę pieniężną w wysokości 2300 zł oraz karę dodatkową w postaci zakazu wykonywania patronatu na okres 3 lat;
- 3) połączył wyżej wymienione kary i wymierzył obwinionemu kary łączne: karę pieniężną w wysokości 2300 zł oraz karę dodatkową zakazu wykonywania patronatu na czas 3 lat;
- 4) w pozostałej części zaskarżone orzeczenie utrzymał w mocy

I. Kasacja i zarzuty obwinionego

Od powyższego prawomocnego orzeczenia dyscyplinarnego kasację wniósł obrońca obwinionego zarzucając zaskarżonemu rozstrzygnięciu:

- 1) rażące naruszenie prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. naruszenie art. 6 w związku z art. 117 § 2 i 2a kpk poprzez rozpoznanie sprawy pod nieobecność obwinionego mimo prawidłowego usprawiedliwienia nieobecności stosownym zaświadczeniem lekarskim, a tym samym pozbawienie obwinionego możliwości obrony;
- 2) rażące naruszenie prawa materialnego tj. art. 17 § 1 pkt 6 kpk w związku z art. 44 § 1 kks w brzmieniu sprzed 31 grudnia 2010 r. poprzez ich niewłaściwą wykładnię, albowiem w sprawie nastąpiło przedawnienie karalności zarzucanych obwinionemu czynów.

Na podstawie powyższych zarzutów obrońca obwinionego wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Okręgowemu Sądowi Dyscyplinarnemu Okręgowej Izby Radców Prawnych w [...] do ponownego rozpoznania, ewentualnie o zmianę zaskarżonego orzeczenia i umorzenie postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 kpk w związku z art. 70 ust. 3a ustawy o radcach prawnych i art. 44 § 1 ust. 1 kks w brzmieniu sprzed 31 grudnia 2010 r.

II. Rozważania Sądu Najwyższego

Sąd Najwyższy zważył, co następuje

Kasacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Zarzuty podniesione w kasacji sprowadzają się de facto do powtórzenia zarzutów sformułowanych w odwołaniu, rozpoznanych prawidłowo przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych.

Żaden z tych zarzutów nie może zostać uznany za trafny.

Trzeba również dodać, że zarzuty kasacyjne zostały sformułowane nieprawidłowo. Na etapie postępowania kasacyjnego przedmiotem rozpoznania Sądu Najwyższego są bowiem zarzuty skierowane wobec orzeczenia sądu II instancji. Powielenie w kasacji zarzutów sformułowanych uprzednio w zwykłym środku odwoławczym może być skuteczne tylko w sytuacji, gdy sąd odwoławczy nie rozpozna ich należycie i nie przedstawi w uzasadnieniu orzeczenia odpowiedniej argumentacji, dlaczego uznał je za niezasadne. Warunkiem skuteczności zarzutów wskazujących na uchybienia sądu I instancji jest również wykazanie, że uchybienia te przeniknęły do rozstrzygnięcia sądu odwoławczego, będącego przedmiotem badania.

Przechodząc do argumentacji związanej z pierwszym z zarzutów sformułowanych w kasacji podkreślić należy, że kwestię usprawiedliwienia

nieobecności w postępowaniu dyscyplinarnym wobec radcy prawnego reguluje art. 68³ ust. 2 i 5 ustawy o radcach prawnych oraz art. 117 § 2a kpk.

Zgodnie z art. 68³ ust. 2 ustawy o radcach prawnych, niestawiennictwo obwinionego lub jego obrońcy na rozprawę, posiedzenie lub na wezwanie rzecznika dyscyplinarnego nie wstrzymuje rozpoznania sprawy lub przeprowadzenia czynności, chyba że należycie usprawiedliwią oni swoją nieobecność, jednocześnie wnosząc o odroczenie lub przerwanie rozprawy lub posiedzenia lub o nieprzeprowadzanie czynności przed rzecznikiem, albo sąd dyscyplinarny lub rzecznik dyscyplinarny z ważnych przyczyn uzna ich obecność za konieczną. Z kolei artykuł 68³ ust. 5 ustawy o radcach prawnych stanowi, że należyte usprawiedliwienie niestawiennictwa obwinionego lub jego obrońcy na rozprawie lub na wezwanie rzecznika dyscyplinarnego wymaga wskazania i uprawdopodobnienia wyjątkowych przyczyn, zaś w przypadku choroby - przedstawienia zaświadczenia lekarskiego potwierdzającego niemożność stawienia się na wezwanie lub zawiadomienie organu prowadzącego postępowanie. W zakresie formy zaświadczenia lekarskiego należy wskazać na regulację art. 117 § 2a kpk, stosowanego odpowiednio. W sposób jasny wskazuje on, że usprawiedliwienie nieobecności oskarżonego/obwinionego może mieć miejsce wyłącznie przez lekarza sądowego. W niniejszej sprawie obwiniony nie dysponował takim zwolnieniem. Choroba lekarza sądowego w sytuacji, gdy istnieje możliwość uzyskania zaświadczenia od innego lekarza sądowego nie usprawiedliwia nieobecności obwinionego, a tak było w tym przypadku. Jeżeli zatem obwiniony nie zadał sobie trudu, aby zdobyć wspomniane zaświadczenie u innego lekarza sądowego, pod znakiem zapytania staje chęć rzeczywistego skorzystania obwinionego z przysługującego mu prawa do obrony. Tymczasem ocena przesłanki usprawiedliwienia nieobecności w kontekście art. 68³ ust. 5 ustawy o radcach prawnych powinna uwzględniać nie tylko okoliczności związane bezpośrednio z niemożnością stawienia się na rozprawę, ale również wcześniejszą postawę obwinionego i jej obrońców, szybkość podjęcia inicjatywy w przedmiocie wniosku o odroczenie rozprawy oraz bliskość

upływu terminu przedawnienia karalności przewinienia dyscyplinarnego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2017 r. SDI 79/17, Legalis nr 1715542). Sądy dyscyplinarne pierwszej i drugiej instancji prawidłowo oceniły fakty w przedstawionym zakresie, a następnie właściwie zastosowały przytoczone przepisy prawa, stąd zarzut sformułowany w kasacji nie mógł być skuteczny.

Odnosząc się do drugiego ze sformułowanych zarzutów podkreślić należy, że przedawnienie czynów dyscyplinarnych jeszcze nie nastąpiło.

Artykuł 70 ust. 2 ustawy o radcach prawnych w brzmieniu obowiązującym przed 25 grudnia 2014 r. (takie samo brzmienie ustawy obowiązywało przed 31 grudnia 2010 roku) stanowił, że jeżeli delikt dyscyplinarny zawierał znamiona przestępstwa, wówczas przedawnienie dyscyplinarne nie następowało wcześniej niż przedawnienie przewidziane w ustawie karnej. Zgodnie natomiast z treścią art. 44 § 1 kks karalność przestępstwa skarbowego ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynęło lat 5, gdy czyn stanowi przestępstwo skarbowe zagrożone karą grzywny, karą ograniczenia wolności lub karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą 3 lat. Na podstawie paragrafu piątego art. 44 kks jeżeli w okresie tym wszczęto postępowanie przeciwko sprawcy, karalność popełnionego przez niego przestępstwa skarbowego ustaje z upływem 5 lat od zakończenia tego okresu. Art. 60 § 2 kks, który w tym wypadku, stanowi normę naruszoną przewinieniem dyscyplinarnym przewiduje sankcję w postaci kary grzywny. Podobną sankcję przewiduje art. 83 § 1 kks, który stanowił podstawę skazania obwinionego przez sąd karny.

Z powyższych przepisów jednoznacznie wynika, że jeżeli czyn dyscyplinarny zawiera znamiona przestępstwa, przedawnienie dyscyplinarne nie następuje wcześniej niż przedawnienie przewidziane w ustawie karnej. Należy zatem stwierdzić, że Okręgowy Sąd Dyscyplinarny, a za nim Wyższy Sąd Dyscyplinarny słusznie wskazał, iż skoro wobec obwinionego nastąpiło wszczęcie postępowania karnego (i dyscyplinarnego), to okres przedawnienia karalności czynów przypisanych obwinionemu, będących

przedmiotem niniejszego postępowania powinien być liczony zgodnie z normami ustawy – Kodeks karny skarbowy, a tym samym przedawnienie jeszcze nie nastąpiło. Termin przedawnienia w odniesieniu do wcześniejszego z czynów to 14 września 2019 r.

Należy także stwierdzić, że nie zachodzi w tym wypadku żadna z bezwzględnych przesłanek odwoławczych opisanych w art. 439 kpk. Niezależnie od przedstawionej argumentacji, Sąd Najwyższy stwierdził również, że kary orzeczonej przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny w żaden sposób nie można określić jako rażąco niewspółmiernie surowej. Sąd Najwyższy nie mógł zatem inaczej ocenić kasacji, niż jako oczywiście bezzasadnej.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 62⁵ ust. 1 ustawy o radcach prawnych.